

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön januar 14^{kén} 1841.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. bõritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Egy pár genie a' sok közül.

(Folytatás.)

Emmi keble hangosan dobogott; sűrű könyvek peregtek-le arczán. Felkelt; picziny fehér kezét a' koldus barázdás durva kezére nyomá, és szemeinek tüzéből az öreg gazdag jutalmat aratott.

„Az elfajult gonoszt kívánnám kegyed elébe kisasszonyom; 's ha meg nem javulna, ugy Isten irgalmasságát hijjába pazarolná reá — rebegé forró kézcsókja közben a' koldus. — Ah, ha dús volnék, e' kézzsoritás gazdagon kamatoznék: azonban én koldus vagyok, 's a' koldusnak semmije sincs; — de még is e' koldusnak lelke van; lelke, melyet kegyed javított 's tisztított; a' koldusnak akarata van kegyedért tenni. Ah csak az alkalom legyen jelen, csak a' miképp' titkát fedhessem-fel! csak a' roskadt erő tehesse, csak a' lankadt tagok birjanak! — de e' csupasz főt elhagyta az ékesség, 's az idő homlokomra hét tizedet rótt. — De Isten, kiben kegyed tanított hinni, a' hálás kebelnek, munkás akaratnak az erőt sem tagadja-meg. — 'S most a' dologra!”

Lajos urfi — asszonyom — jó lelkű; bárány-anyának farkas gyermeke, 's galambnak hollótestvére nem lehet. Ó romolhatlan szívű, de fiatal, tüzes, 's barátjai, kósza henye varjak — 's ki milly körben van, olly szint ölt — most e' szín, vagy is inkább azon körnek színe, melyben mulat — ellene van: de e' szint, lassú eső, illy kebel és szájból, mint kegyedé, kisasszonyom, hamar 's tisztára mosná. — Kis időt várnunk kell; hogy a' bor jó legyen, ki kell neki magát forni; a' kifort bor, tisztább, szamatosb, izletesb; — az ifjú keble lángözön — e' lángoknak szabadon kell csapkodni; minden korlát füstös, tisztátlan kebelt szül; — 's ha e' lángok tisztátlanba csapongnak is gyakran, de az ifjú életerő kiforrrja azt, 's a' megpróbált arany tisztább!”

Az anya és leány a' koldusnak e' példátlan ékesszólásán nem kevésse bámultak. — Az anya a' példabeszédes szónoklatnak jobb oldalát nézé, 's keble könyült. — Emmi megérté az öreg; lelke sirt testvére sülyedésén: de látván anyja nyugodtabbságát, kit szeretett, kit imádott gyengeségei mellett is, fájdalma enyhült, 's az öreg koldust, kiben a' beállt szélesend kormányosa ült előtte, az elégedettségnek olly kimondhatlan kifejezésével nézé, melly bármelly korú és bármilly állású élő kebelt mozgásba hozott volna.

'S most tán alkalom volna megismertetni a' családot, mellynek körében mulatunk.

Szalah Lajos közép osztályú ugynevezett jó birtokos volt. Mint királyi táblai jegyző szereté-meg nejét Gundi Erzsébetet; a' szenvedély nőttön nőtt, mert alkalom volt a' találkozásra; e' találkozások táplálák a' szenvedélyt. — Szalah Lajos a' táblai jegyzőknek nem azon osztályából volt, kik, mig Pesten laknak, minden szép arcza szerelmesek; egy pár tuczat kiválasztottnak szerelmet ajánlnak, 's legalább két annyitól követelnek, 's kik miután Pestről két hóig távol vannak, mindenről megfélekedeznek — Szalah Lajos, mondom, nem ezek sorába tartozott. Ő a' leánykát megszereté. Független volt; sajátjává akará tenni, 's diadallal vinni mezei jószágára: de egy akadály gördült vágyai útjába. Erzsébet bátyja, fiatal heves polgár ifjú, egy táblai jegyzővel vitába keveredett, 's a' többi boszúsok között Szalah Lajos erzékeny nyilvános megalacsonyítással bünteté féktelenségét. Ez boszút, de ki nem elégíthető boszút forralt; 's most jelen volt az alkalom. Erzsébet bátyjának gondnoksága alatt volt, 's ez ellenszegült a' szövetekezésnek, vagy ellenkező esetben az atyai örökséget megtagadá. Szalah Lajos tudta, hogy ez képtelenség, alacsony szeszély, mellynek, mihelyt ő hangot emel, ereje nincs: de sógorától békén akart válni, 's elvivé Pestről nejét minden osztály nélkül. — Boldogul éltek: de későbbi napjaiban bizonyos kereskedői szellem szállá-meg; merényt merény követett, 's több megbukott sikeretlen próba, pálinkaházak, czukorgyár, mostoha évek, dögvész, értéki tehetségét annyira sülyeszték, hogy belőlek kihatalni ereje nem volt. — Lelke e' csapásokat, a' mindenről, mit sajátjának nevezett, lemondást nem birta-meg, 's egy borús reggelen, melly szintén hatással lehetett kedélyére, pisztoly zuzá-szét az érzékek középpontját. — Halála után neje, két gyermekével, az előttünk fekvő házikóban lakott Pesten.

Márton! most itt marad kend leányomnál; már rég akartam bátyámhoz menni, 's most okvetlenül mennem kell.

Az anya elment.

„S most öreg! közelebb a' tárgyhoz!“ — mondá Emmi.

„Lajos ur — kezdé gyenge reszketeg hangon a' koldus — gonosz kezd lenni; foglalatosságát, kötelességét hanyagolja; naponnan kávéházakban, éjenten játszó és egyéb rossz házakban kéjelg. — Halkay ur vissza- vagy is elutasítást határozott, mi alkalmasint ma estvére történik; mivel most tudja-meg, hogy Lajos urfi mindenét eladta.“

„Eladta?“ — sikolta a' szegény leány.

„Igen is, hogy legyen mit egyetlen kártyalapon ma estvére sárba vágni, vagy a' vigyorgó pinczér-hölgyecske szeme-közé szórni.“

„Szegény Lajos! — 's ki mondta mind ezt?“

„A' ki soha sem hazudik!“

Emmi mélyen pirult-el, és szemeit lesüté.

„A' kinek szaváról becsületessége kezeskedik; ki szavát soha meg nem törte; ki csak az erényt és Szalah Emmi kisasszonyt szereti.“

„Elég öreg, elég! — nyögé a' pirult lányka — hiszek!“

„S neve — Sárói Endre.“

III.

A' dunautsza egyik magas épülete előtt egyszerűen öltözött nő állt; arczán kétség, habozás ült; indulatai lélekküzdésre mutattak.

„Istenem — sohajtá — néhány év előtt azt, mit most fenni akarok, szemtelenségnek, tolakodásnak nevezém: de a' szükség a' nézeteket más idomba öltözteti; — és valljon hibás vagyok-e én? — nem üldözöm-e az alkalmat csak legkevesbet is megérdemleni? 's tehetek-e róla, hogy keresményem élelmemre sem elég? — És Emmi, a' kedves leányka nem-vérig tüzi-e gyenge ujjait, hogy érettem valamit tegyen. Istenem, Istenem!“

„S a' nő a' magas lépcsőkön fel felé haladt.“

„Honn bátyám?“ — kérdé egy cselédtől.

„Talán!“

„Hogy? értsem ezt?“

„A' mint tetszik! — az uraságok szeszélyesek; — azonban üljön-le ön, majd bejelentem.“

A' cseléd egy szalón nemű tereméből mellék cabinetbe lépett; a' szoba fényes; puha pompás szőnyegek, drága tükrök, jeles arc- és tájfestmények diszíték; — egy öreg ur, háló köntösben, halmozott papirok közt üté-fel fejét a' közelgő neszre.

„Honn van nagysád mindenkinek?“ — kérdé a' cseléd.

„Igen!“

„Ha valaki pénzt kérne is?“

„Nem!“

„S ha egy szerencsétlen asszonyság tanácsért folyamodnék?“

Az öreg úgy látszék megütközött, mint kitől olyat kérünk, mivel nem szolgálhat. — Ez eszme meglepőleg új volt. — Szemeinek bágyadt család kifejezése fényt öltött; nyugtalanul mozgott, 's némi idegenkedéssel mondá: „Igen.“

A' szolga ment.

„Megállj!“

Most az öreg egy pénzzel tölt szekrénykét dugott-el, 's helyébe az asztalra egy üres pénzzacskót tett. — „Igy, most jöhet!“

Az inas ment, száját gunymosolyra vonva, 's a' szalón ajtón kikiáltott: „tessék!“

„No's mi baj? — kiáltá az öregcse — de csak hamar megütközve merevité ki szemeit — vagy ön az Erzsébet — minek köszönjem e' ritka szerencsét? — Igazán különös; mióta ama galád lovag önt nemes körbe helyezé, ön polgár bátyjára nem is gondolt, 's most — és illy váratlanul!“ —

Bátyám, ön tudja mi méltatlanul sebzének szavai. — Nem volt-e tiltva e' küszöböt áthágnom? férjem meghalt' ... akarát folytatni a' nő, de zokogása elfojtá szavait.

„No's férje meghalt ...“

„S én inségnek vagyok kitéve, minden drága.“ —

„Üljön-le; ezt ingyen kapja!“

„Holnap házbért kell fizetnem“ —

„S pénze nincs?“

„Igen is.“ —

„S akarná, hogy én segítsem?“

Bátyám! ön nem hagyhat-el! — hiszen én testvére vagyok, 's ön gazdag.“

„Nekem semmim sincs. — Isten legyen nekem irgalmas; — most azt hiszik az emberek, ha semmijek nincs, 's dolgozni nem akarnak, embertársaik javaikról szabadon rendelkezhetnek.“

„Az ördögbe is fiú — dörgé kívülről egy hang, félre az utból — hiszen nem ő herczegségéhez megyek, hogy bejelentessem magamat. — Jó estvét Gundi uram — kiáltá ajtót nyitva Falkay — im gróf Zámolyi. — Istenemre ön mint valamelly keleti zsarnok őrizteti magát. — Vagy úgy? — társasága van!“ — kiáltá kétértelmű mosolyra erőtetve száját — mi közben a' nőt szemtelenül vizsgálá.

„Testvérem Szalah Lajosné!“ — mondá Gundi.

„Testvére? — Szalah! — — a' szép Szalah Emmi anyja? — valóban különösen örvendek. — Gróf ur ezen asszonyság ama kecses kisasszony anyja, ki önre olly nagy benyomással volt. — Nem veszi ön észre gróf ur a' nagy hasonlatosságot. — Gundi ur — mondja-meg csak ez asszonyságnak, kik vagyunk!”

„S Gundi ur a' düh bizonyos nemével tevė azt.

„„Lelkemre! végtelenül örülök — mondá orrhangján a' gróf — Szalahnének kezét nyujtva, ki e' hizelgő kitüntetésre feledni látszék búját, 's egyszersmind sajnálá, hogy újabb kalapját honn feledé; de zavarja is olly mértékre hágott, hogy viszonzó szót nem találva, csak hajlongott, mosolygott 's meglepetést játszott.

„„Hogy'-hogya' van a' szép Emmi kisasszony? — kérdé Zámolyi — reményilem jól?”

„Igen jól! — felelé a' dáma.

„„Nem késik ön el Erzsébet hugom?” — kérdé a' tőzsér — hogy e' kellemetlen látogatásnak végett vessen.

„Ah Isten! nekem valóban mennem kell, mert messze lakom.”

„S ön messze lakik?” — kérdé Falkay, hogy kitudhassa lakát.

„Ugy gondolom — innen a' szent István tornyaig szép darab.”

„A' szent István tornyaig?”

„Igen is — ez egy ház czime a' Molnár utszában!”

„„Vagy ugy?” — mormogá a' gróf.

„Tehát remélhetek bátyám?” — kérdé szorongva a' nő.

„Nem — talán — majd meglássuk: de most siessen, elkésik, pedig sötét is van.”

„Mit gondol ön gróf — kocsija a' kapu előtt áll; sötét van; e' dáma a' szép Emmi anyja, 's most egyedül van. — Mi férfiak vagyunk, gyalog is mehetnénk a' színházig!” — monda Falkay.

„Ha asszonyságod olly szives lesz, 's elfogadja, örülni fogok!” — hebegé a' gróf.

Falkay karon fogta Szalahné, 's a' kocsiba emelé. — A' bakra egyenruhás szolga ugrott, 's a' kocsi robogó kerekei szikrákat hánytak a' dorottya utsza hosszában.

A' tőzsért ámultából Falkay kaczaja ébreszté-fel. — „Vénpénzszak! tán csak nem szerelmes a' mámiba, hogy olly ostoba képet öltött! — kiálta fülébe — de tréfa, a' mi tréfa Gundi uram. Itt 50.000 forintról nyugtatvány, 's ön átadja a' 10.000-et. — Jól van?”

„„S a' biztosíték?” — kérdé Gundi.

„„Szabolcsi jószágom” — mondá a' gróf.

„„Szivesen!” — 's a' három jó ur az aranyok és papiros számlálásába merültek.

(Folytatása következik.)

Uj Haus er Gáspár. Parisban a Rue de la Pepinière 56 számú házban lakik bizonyos férfiú, ki egy kocsisnak szegény foglalatosságát űzi, mindazáltal élelmi szükségét nem érez. Neve Robert. A' mult nyárnak egyik szép estéjén jó nejével és három gyermekével sétá-utat tön. Hazatértekor szívből örvendett, és olly szeszélyben vala, mellyben mindenkit boldognak szeretnénk látni, és mennyire tehetségünk engedi, azzá is tenni. Ekkor figyelmét egy ifjúnak szenvedő arcza voná magára, ki inség vagy betegeskedés súlyától látszék leverettnek; mert arcza olly halovány és elaszott vala, miként azé, ki féllábbal koporsóban van, mind a' mellett külsejében valamikifejezés-teljes és finom rejtezők. Röviden, látszott, hogy az iuség nem bölcséjétől nyomja őt. „A' szegény ficzkót sajnálom — szólott a' jó szívű kocsis nejéhez, kit karjain vezetett, — 's ha nem ellenzed; e' ficzkót a' kórházba vezetem Baujonba, hol az igazgató jó ismerősöm; de ha csupán éhségtől gyötörtetik, ugy 30 sous-t nem sajnálók; azután csapjon belőle jó napot a' legelső vendéglőben.“ — „Igazad van férjem — szólott a' kocsisnő. — A' pénz, mellyet szegények számára adunk, legjobb kamatú tőkének. Estére majd egy tállal kevesebbet eszünk, 's nem érzendjük a' hiányt mert a' gondolat is, hogy a' szegény ficzkó nem hal-meg éhbel, megvigasztal minket.“ Mint mondák, ugy lön. — Robert a' szenvedő alak felé közeledett, ki látszólag fáradt, és bágyadtan üldögélt egy szegkövön. A' fiatal embert tehát megszóllitá, és kitudá, hogy mindenben fogyatkozik; mert sem pénze, sem lakhelye nem volt. Éppen pénz-darabot kívánt könyörületből nyújtani a' szemvedőnek, midőn ez bátortalan arczkifejezéssel és tompa hangon mondá: „ha ön egy falat kenyeret, és jövő éjre szalma-zsákokat adhat, ugy életemet menti-meg, és megóv a' kétségbeeséstől“ — Az elaszott arcznak szenvedő kifejezése és az idegen ajkú hangulattal ejtett tompa szavak Robertre nagy hatást tettek, kit nejének egy arczkifejezése még többre is bátoríta; mert mondhatni, hogy a' boldog házasság és a' két fél munkássága őket silány jövedelmök és három gyermek mellett olly állapotba helyezé, hogy sokszorosán szívességet gyakorolhatának, több szegénynek nyújthattak alamizsnát. Kocsisunk tehát röviden végzé dolgát. A' szenvedőnek kart nyújtott, őt haza vezeté, és vendégképpen asztalához ülteté. Két nap mult-el, 's a' vendégszerető emberek nem kérdezők vendégünknek kiletét, nevét, és lakhelyét; hanem tehetségük szerint bántak vele, 's az éhezett fiatal ember látszólag felüdült. Midőn a' harmadik estén ettek, és ittak, 's a' gyermekek alunni tértek Robert a' beszédet mindennemű szükség és szerencsétlenségre fordítá, melly az embert ártatlanul is érheti. Ekkor az idegen titokteljes kifejezést láttatott, Robertet kezén ragadá, és illy szavakban hozá-fel szenvedése történetét. — „Azzá, miként most ön lát, mondhatom a' sors mostohasága, vagy az emberek előítélete és gonoszsága által lettem. Én szülőimet nem ismerém, sőt nevemet sem tudom, mivel Guilter Lajos, mint most neveztetem, nem valódi nevem. A' mennyit kitudtam, anyám spanyol hercegnő, 's én Madridban születtem. De még nem valék egészen két éves, midőn tudja az ég miként, a' szülői házból elvitettem, és francia országba hozattatám, itt Toursban, Menneville ur kastélyában, két nővéremmel együtt neveltek-fel. Nem hiányzott a' szolgálat és ápolás, sőt derék mesterektől is tanittatánk; röviden fényes, nevelésben részesültünk. Így folyt ez

létem 15-ik éveig; midőn rögtön változás köszöntött-be. Nővéreim Madrid-ba hívtak vissza: engem más sors ért. Hogy, mint mondaték, a' polgári háború viharos napjaiban a' családok több milliónyi értékét megmentsem, holtnak mondatam, és most mindenkorra elbocsájtottak a' herczeg kastélyából; pórfi öltözetben üzettem-ki, és Orleanstól nem messze eső városkában egy férfihez adattam tanítványképpen. Ez óta Menneville herczeget többé nem láttam. De korábbi neveltetésem, 's az igények, mellyekkel az élethez birtam, és ha kívánja a' vér is, melly ereimben buzog, mind ez jelen állapotom ellen tör. Másként nem tudtam segíteni magamon, mint szökéssel, 's így Parisba jöttem. Innét azonnal a' herczeghez írtam, de tőle választ nem nyerek; mindazáltal Eugen nevű komornokja által iratott. A' levelet egy Messageriek conducteure hozá. Ez óta minden negyedik ötödik hétben levelet vagy szóbeli tudósítást kaptam. De a' herczeg mindennemű pénzbeli segédet, vagy közbenjárást tőlem megtagadott, és ez döntött engemet ama rettenetes szükségbe, mellyből önök szívessege által menekültem: — Így hangzék az idegennek nyomos életrajza. A' kocsis 's neje őt illetőve hallgaták, és biztatták, hogy bátorságát ne veszítse-el, 's vigasztalja magát szerencsétlen állapotában türelem és készséggel; különben sorsának jobbulásaig maradjon náluk; hisz' egykor meghálálhatja nekik azt, mit érte tettek: ha pedig ez lehetlen lesz, úgy nem is kell többé szólni e' tárgy felől. Jövő délelben a' Spanyol bepecsételt levelet hozott haza, mellyet Robertnek megmutatott, és monda, hogy a' toursi conducteurtól kapta. A' levél aláírása „Eugen“ volt, és a' komornok, kinek Guilter Lajos a' derék Roberttel összejevetelét látszék megírni, javára neki, hogy a' vendégszerető embereknel maradjon bizonyos ideig, míg minden megváltozand. E' mellett intéseket adott neki a' születése körüli homályról, önjavára szigorú hallgatást ajánlott 's a' t. — A' levél Robert és nejének nagylelkűsége dícséretével és magasztalásával végződött; azonkívül azt nyilvánítá, hogy háladatos lesz. Guilter Lajos a' komornoknak azt felelé, hogy Robert utóíratot kíván függesztetni a' levélhez; Így rendes levelezés keletkezék közöttük, mellyben Lajos vitte a' leveleket a' conducteurnek, valamint a' válaszokat is. A' komornok kedvencz tárgya következő volt: „ne hagyják a' herczegnő örökösét semmiben fogyatkozni; fontos okaim vannak gondolhatni hogy uram Lajosnak atyja; de az egész dolgon halálos sötétség uralkodik. Ha Lajos teljeskorú lesz, milliónyi örökségnek ura; mit tehát vele jót tesznek, gazdagon meg fog jutalmaztatni.“ — Egy eset eme ritka bonyolodást még rejtélyesebbé tette és a' jó Robert-párnak bizalmát jóval megerősíté. — Egy napon ugyan is azt monda Lajos hogy Madridból vett levelet, melly mesés tudósítások, felvilágosításokat, és ígéretek tartalmaz. Nehéz meghatározni, meddig tartott volna ennek üzése ha a' Robert-párnak a' vendég végre igen költségesnek nem látszik, és ez által tőle el nem idegenülnek. A' kocsis kívánta tudni, mint van vendégével; és így mit már előbb kell vala tennie, Menneville szolgálatjában levő Eugen komornoknak írt. Azonban levele e' laconi rövidségű válaszzal feltöretlenül jött vissza: „Ismeretlen. A' departement egyik birtokosa sem visel illy nevet.“ Most kezdett eszmélni Robert; most reppedt-le szemeiről a' hályog, 's hívé, hogy őt az idegen rútul megcsalá, és meghazudtolá. Most azonnal közelebről tudakozódott a' fiatal ember után. — Ki veheti rossz neven a' derék és jámbor házaspárnak, hogy vendégük ellen panaszra fakadának. Az állítólagos milliómos megfogott, és kitetszett,

hogy neve Tubino Lajos, 's életkora tizenhét év. Az azonnali nyomozásokból még több rendű nevezetes adat sült - ki a' spanyolnak korábbi sorsa felől. — A' „Gazette des Tribunaux“ mellyből eme sajátos törvénybeli esetet meritjük, további felvilágosítást ígér, mellyet mi annak idejében pontosan közlendünk, hogy e' talányos eset titkát felfedezhessük.

Az antarktikai új derékföld, Adelia, melly mint a' hirlapokból tudatik, majd egy időben fedeztetett-fel egy francia, és amerikai expedítio által a' mult évkezetén, sem Amerika, sem Ausztraliához bizvást nem számolható, és mint mondatik, a' földtekén hatodik világrésznek fog elismertetni A' francia tengerészeti felfedező, D' Urville, ezen földnek Terre Adélie nevet adott, és pedig nejének tiszfeletére, ki Adelheid nevet visel.

Izsák Izsákja. — Bizonyos posztókereskedő és nagy tözsér Chathamban, ki Anglia leggazdagabb zsidóinak egyike vala, 170.000 font sterlingben (mintegy 1.700.000 forint pengő p.) bukott-meg. Ez iránt tett közlelbi vizsgálatnál kisült, hogy e' kapitalista sem írni sem olvasni nem tudá, és soha sem vitt ügyei felett jegyző-könyvet.

Marhahús - emésztés Parisban. A' Journal des débats párhuzamot von a' jelen 's mult évek közötti ökör-felemésztés felett Parisban; és e' czélból a' két september hónapot teszi egymás ellenében. 1840-diki évben 5448 ökör vágatott-le, 1685 tehén, 5856 borjú és 36.628 ürü. — 1839-ben 5276 ökör, 1922 tehén, 6071 borjú és 33.834 ürü 's a' t.

Megtiszteltetés. Az ageni francia költő Jasmin, ki a' Languedokok dialectusában ír, honosai között olly nagy dicsőségben áll, ésugy tiszteltetik hogy megkülönböztetése csaknem azapotheosisig hág. Nem csak minden városban ismertetik, de még déli francia ország minden falvában is; és ha utaz, séta-kocsizást, kirándulást tesz; minden felől a' leghizelgőbb megtiszteltetésben részesül. A' Cabinet de lecture, mellyből e' tudósítást közöljük, továbbá azt írja, hogy Toulouse város egy parisi aranymivesnél aranyból készitendő babért rendelt, mellyet az ünneplett költőnek nyujtandnak át köszönetül illy czimú munkája ajánlatáért, „Françoisnette.“ — A' hirlapokban már több érdekes vonások közöltettek e' természeti költész életéből ki egyébiránt mesterségre csak hajfodrász.

Csak énekeljete! - Egy izben XV-dik Lajos jövedelme annyira szűk volt, hogy az udvariak fizetéseiket határozott időben meg nem kaphaták. Az opera-énekesek tehát könyörgő levéllel járultak a' ministerhez. Mire ez így válaszolt: „előbb a' könyezőket kell kielégítnünk, azután jö a' sor az éneklőkre.“

Szerkeszti Mátray Gábor, halpiacson, Dencs-ház, 56-dik sz. a.

Nyomatik Trattner-Károlyi' betűivel, angol vas-sajtón
uri utsza 453.